

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 36050-12-22 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אוהד גורדון

המערער מאיר יעקוביאן
ע"י ב"כ עוה"ד א' כהן וג' גינת

נגד

המשיבים 1. גבי מובשוביץ'
2. לירן אברהם תמר

פסק דין

1 ערעור על פסק דינו מיום 18.10.22 של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט מ' חאגי' יחיא)
2 בת"א 56159-12-19.

3

4

רקע

5 1. ההליך שהתנהל בבית המשפט קמא עסק בתביעה של המערער, על יסוד חוק איסור לשון הרע,
6 התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"). שני המשיבים-הנתבעים היו בעת הרלבנטית סטודנטים
7 במכללה, והמערער לימד אותם כמרצה. יריעת המחלוקת, לאחר שצומצמה, עסקה בשלוש
8 הודעות אותן פרסמו המשיבים בקבוצת "ווטסאפ" (להלן: "הקבוצה") בה היו כעשרים חברים,
9 סטודנטים בכיתת המערער - שבעצמו לא היה חבר באותה קבוצה.

10 2. בפסק הדין מושא הערעור, שניתן לאחר הגשת סיכומים וללא שמיעת עדים וזאת בהתאם
11 להסכמה דיונית, מצא בית המשפט קמא לדחות את התביעה בנוגע לשניים משלושת
12 הפרסומים. המדובר בהודעה בנוסח "דודה של מאיר בגבס", אותה כתב המשיב 1 ביום 13.12.15
13 במסגרת החלפת הודעות בקבוצה, ובהודעה "חחח הוא דוחה בשבוע כי הוא עדיין לא מצא ממי לגנוב
14 מצגות" שכתב המשיב 2 ביום 22.12.15 (להלן: "הפרסום הראשון" ו"הפרסום השני",
15 בהתאמה). לגבי הודעה שלישית בה כינה המשיב 2 את המערער "מאיר ביצת חמין" (להלן:
16 "הפרסום השלישי"), מצא בית המשפט קמא לקבל את התביעה.

17 3. הכרעת בית המשפט קמא בסוגיית העילה נשענה, כך בתמצית, על הדין בסוגיית לשון הרע כפי
18 שעוצב בפסיקה, ואשר בוחן לא את כוונות הצדדים בפרסום אלא את המשמעות שקורא סביר
19 היה מייחס להודעות. היישום הוביל למסקנה, לפיה הפרסום הראשון מציג "משפט חסר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 22-12-36050 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

- 1 משמעות" שאין בו מסר מאיים או מעליב אלא, לכל היותר, שימוש ב"סלנג רחוב". בנוגע לפרסום
2 השני נפסק, כי הגם שאינו מתון ומכבד, הוא אינו מקים עילת תביעה לפי החוק. בכלל זה נבחן
3 השימוש בביטוי "גנב" בהתאם לנסיבות ולמכלול ההתבטאות והקשרה ונקבע, כי דובר במשפט
4 שפורסם בקבוצה מצומצמת, כספיח או תגובה להתכתבות קודמת, "אשר מתחיל בגיחוך ולא נראה
5 שהוא מצביע על רצינות של ממש ביחס להמשך תוכנו", וכי אחד הסטודנטים הגיב להודעה מושא
6 הפרסום בגיחוך ("החחחח"), דבר המלמד כי דובר בשיח מבודח. עוד נפסק, שההתבטאות מצויה
7 במסגרת הבעת דעה לפי סעיף 15 לחוק, בשים לב למערכת היחסים של סטודנטים-מרצה אשר
8 עלתה על שרטון והניבה שיח חריף ביניהם וכן "בשים לב לדמיון או זהות בין מצגות שהועברו על-ידי
9 התובע לאלו שבמרשתת ופרשנות הנתבע 2 למצב דברים זה". עם זאת הודגש, כי לא נקבע שהמערער
10 עשה שימוש במצגות של אחרים ללא רשותם.
- 11 לכן, נדחתה התביעה בנוגע לשני הפרסומים הראשונים. להבדיל, בנוגע לפרסום השלישי,
12 התקבלה התביעה. גם פרסום זה נבחן על רקע מערכת היחסים העכורה בין המערער
13 לסטודנטים, ותלויות קשות שהיו להם על תפקודו המקצועי. נקבע כי דובר בדימוי שנועד ללעוג
14 למערער בפני הסטודנטים, לפי התרשמות בית המשפט קמא – על רקע צבע עורו. נפסק שהביטוי
15 לא נאמר בתום לב, ומקים עילת תביעה לפי החוק.
- 16 אשר לפיצוי, סקר בית המשפט קמא את תכליות הפיצוי בגין פגיעה בשם הטוב וציין, כי בהעדר
17 נזק ממוני (בכלל זה נדחתה טענת המערער שפוטר מן המכללה בשל הפרסום האמור), נעשית
18 ההכרעה על דרך האומדן וההערכה. בשקלו את מעמד התובע במכללה והפגיעה בו כתוצאה
19 מהפרסום, ומנגד את מידת החשיפה המצומצמת, את השנים שחלפו מהפרסום ועד להגשת
20 התביעה וההכרעה בה, ואת תרומת המערער להערכת האווירה אל מול הסטודנטים שהוכחה
21 בהתבטאויות שלו כלפיהם, מצא בית המשפט קמא להעמיד את הפיצוי על הרף הנמוך. המשיב
22 2 חויב בפיצוי בסך 2,500 ₪ ובהוצאות משפט ושכר טרחה בסך 2,000 ₪. משהתביעה נגד
23 המשיב 1 נדחתה, חויב המערער לשלם לו הוצאות משפט בסך 1,000 ₪.
- 24 4. אציין, כי בפרק הדיון של פסק הדין נקבע שהפיצוי בגין הפרסום השלישי יעמוד על 2,000 ₪,
25 אך בפרק ההכרעה חויב המשיב 2 בסך של 2,500 ₪. עם זאת, אין לפניי ערעור בנושא של המשיב
26 2.
- 27
- 28 **הערעור**
- 29 5. הערעור מופנה כנגד כל רכיבי ההכרעה, בשורת טענות שזהו עיקרן:
- 30 המערער טוען כי המשיבים תכננו וביצעו כנגדו חרם, השפילו אותו, גרמו להלבנת פניו ברבים
31 ולפיטוריו מהמכללה, וגרמו לו לנזקים נפשיים, תעסוקתיים וחברתיים.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 36050-12-22 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

1

2 המערער טוען שהיה מקום לקבל את התביעה בנוגע לשני הפרסומים הראשונים. ביחס לפרסום
3 הראשון נטען, כי דובר בלעג כלפי המערער ובני משפחתו מצד המשיב 1, שקילל את המערער
4 שתתרחש לו ולדודתו תאונה – קללה, שנטען שכוונה לפגיעה פיזית. נטען שלפי מבחן האדם
5 הסביר דובר בקללה גסה, שלצד היותה לשון הרע משתמעת ממנה הסתה ואיום לפגוע במערער
6 ובבני משפחתו.

7 ביחס לפרסום השני נטען, שדובר בייחוס למערער של גניבת מצגות, העתקה אקדמית גורפת
8 ללא אבחנה, ובכל שיעוריו. המערער גורס כי לפי הפסיקה, ייחוס של ביצוע עבירות פליליות
9 לאדם מהווה לשון הרע. כן נטען, כי בית המשפט קמא לא נתן דעתו לכך שהפרסום לא עמד
10 במבחני "אמת דיברתי" או בהגנת תום הלב, וכי היה עליו לקבוע כפל פיצוי בסכום המרבי לפי
11 החוק.

12 ביחס לפרסום השלישי, משיג המערער על גובה הפיצוי שנפסק. נטען שדובר בכינוי גזעני ומבזה,
13 שנועד להשפיל את המערער בפומבי ולהציגו כמי שאינו ראוי להיות מרצה וראש מחלקה, ועסק
14 במוצאו המזרחי, בצבע עורו השחום ובהתקררות ראשו. עוד נטען שהמערער חובש כיפה ושומר
15 שבת, והפרסום משפילו גם ביחס לדתו ואמונתו שכן שמירת השבת קשורה לביטוי "ביצת
16 חמין". נטען שהפיצוי שנקבע אינו סביר, כי לא נלקחו בחשבון המרחב החברתי בו נאמרה
17 האמירה, תדירות אמירתה, הרקע לאמירה - של הובלת חרם כיתתי כנגד המערער, היקף שיתוף
18 הפרסום שעמד ברקע התביעה ותדירות הפרסום, ועומק חומרתה של האמירה. עוד נטען
19 שמשדובר בלעג בפרהסיה ובאמירה גזענית, הדבר מחייב פיצוי בגין לשון הרע ברף המרבי, בכפל
20 פיצוי סטטוטורי.

21 6. הוצגו גם טענות כלליות יותר. בכלל זה נטען, שהיה מקום להתחשב בהקשר הכללי של פרסום
22 ההודעות ובכינויי גנאי נוספים בהם השתמש המשיב 1, שכנטען היה אחד ממארגני חרם כנגד
23 המשיב שהוביל לפיטוריו. נטען כי בית המשפט קמא שגה עת לא דן, או לא דן די הצורך,
24 בהרחבת חזית אסורה שביצע המשיב 2 בתצהירי עדותו הראשית, בהם התייחס לראשונה
25 להאשמה כלפי המערער כי גנב מצגות. נטען כי לא הייתה מחלוקת שכלל הפרסומים נעשו
26 בכוונה לפגוע ולבזות, כי המשיבים לא התנצלו בפני המערער על אמירותיהם ולא הביעו חרטה
27 עליהן, וכי הכרעת בית המשפט כשלה בהעברת מסר השולל אמירות גזעניות בחברה הישראלית
28 בכלל, ובאקדמיה בפרט. המערער מבקש להחמיר עם המשיבים ולחייבם בתשלום מלוא סכום
29 התביעה, בתוספת הוצאות.

30

31

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 36050-12-22 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

דיון

- 1
- 2 7. לאחר שבחנתי את כלל החומר והטיעונים שהונחו בפני בית המשפט, הן בהליך הדיוני והן
3 בהליך זה, ושקלתי את טענות המערער, אני מוצא כי דין הערעור להידחות, ללא צורך בתשובה.
- 4 8. כידוע, מטרתו של הליך הערעור אינה לערוך סבב נוסף של התדיינות מראשיתה, אלא לבחון
5 את הכרעת הערכאה הדיונית כדי לספק מענה למקרים, בהם נפלו בהכרעה שגגות מהותיות.
6 כאלה אין בפניי. פסק הדין מושא הערעור מנומק ומפורט, קביעותיו מבוססות, ואין להתערב
7 בהן.
- 8 9. בפתח הדברים אתייחס לסוגיה המלווה את טיעוני המערער, ואשר מבוססת על שאלת ההקשר
9 של פרסום ההודעות מושא ההליך. לעניין זה, צודק המערער באמירתו כי יש לבחון פרסומי
10 לשון הרע על רקע הקשר פרסומם.
- 11 ועם זאת, סבורני כי צדק בית המשפט קמא כאשר קבע שהמערער כשל בניסיונו לקשור בין
12 הפרסומים לבין פיתוריו מהמכללה, וכי אין לקבל את הטענות לבחינת הפרסומים על רקע זה
13 כחלק מן "ההקשר".
- 14 נטל ההוכחה של הטענה, כי המערער פוטר בשל הפרסומים, הוא משמעותי. שכן, בשים לב
15 לטיבן של שלוש ההודעות מושא ההליך זה, ולנוסחיהן, אין זה מסתבר כי מרצה בתפקיד בכיר
16 יפוטר בידי מוסד אקדמי אך בשל הודעות אלה. הנטל מתחדד נוכח אינדיקציות לסיבות אחרות
17 לפיטורי המערער: כפי שציין בית המשפט קמא, הוצגו מסמכים מהליך משפטי בהם הסבירה
18 המכללה את סיום ההעסקה בטענות לתפקוד לקוי של המערער כמרצה ואיש סגל. ראו טיעוני
19 המכללה בסעי' 17-05-19, שצורפו לבקשת הנתבע 4 (במקור) מיום 10.5.20 לסילוק התביעה
20 על הסף, ולמשל בפסקה 4 – טענה לתפקוד מקצועי ומשמעתי ברמה ירודה, או בפסקה 11 –
21 טענות להתנהלות לקויה ולא מקצועית מול תלמידים בכיתה וכלפי הממונים עליו, ועוד כמפורט
22 שם. אדגיש שאין בהליך הנוכחי (מושא הערעור) אימוץ של טענות אלה, אך העלאתן בידי
23 המכללה מרחיקה את הטענה שהאחרונה פיטרה את המערער בשל ההודעות הנדונות כאן.
- 24 כך גם בשים לב לעובדה שאינה במחלוקת בהליך זה: כי מערכת היחסים בין המערער
25 לסטודנטים שלו (ולא רק לשני המשיבים) לא הייתה תקינה, וכללה טענות מצד סטודנטים כלפי
26 תפקודו המקצועי. טענות, שהועלו בפני הנהלת המכללה. הדבר נזכר בטיעוניה האמורים של
27 המכללה כאחת הסיבות לפיטורין (שם, בפסקה 14), ונתמך בהודעת דוא"ל שצירף המערער
28 לכתב התביעה, אותה שלחה המנהלת גב' רות ברקוביץ' לסטודנטים ביום 19.7.16, ובה מסרה
29 להם שטענותיהם "נשמעות ומטופלות. לקראת שנת הלימודים הבאה נעשים צעדים דרמטיים בכל
30 הרמות". אפנה גם לקביעות בית המשפט קמא אודות "תרומת" המערער למערכת היחסים
31 האמורה, בהתבטאויות מצדו.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 36050-12-22 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

- 1 כל אלה מצביעים על גורמים אחרי לפיטורים. המערער לא סתרם בראיות, שיוכיחו כי ההודעות
2 מושא הליך זה הן שהובילו לפיטוריו או תרמו להן בצורה משמעותית. את ניסיונו לקשור בין
3 ראיות הנוגעות למערכת היחסים העכורה עם הסטודנטים ולתלונותיהם נגדו, ובין ההודעות,
4 לא ניתן לקבל. לכן, אין לקבל את הצעת המערער כי יש לבחון את ההודעות כחלק ממכלול של
5 פעולות נגדו, שהובילו לטענתו לפיטוריו.
- 6 להבדיל, הבחינה צריכה להתחשב במערכת היחסים האמורה שבין המערער לסטודנטים. שכן,
7 היא קשורה בין היתר בשיח שניהלו הסטודנטים בקבוצת ה"ווטסאפ". כך, בבחינת המובן
8 שהאדם הרגיל היה מייחס לפרסום, ואם היה בו לפגוע בשמו הטוב של המערער כאשר "בהתאם
9 לכן, אין חשיבות לכוונת המפרסם או לדרך שבה הובן הפרסום על-ידי הטוען לפגיעה בו" (ע"א 1104/00
10 אפל נ' חסון פסקה 6 (10.1.02), ע"א 8345/08 בן נתן נ' בכרי (27.7.11); דנ"א 7325/95 ידיעות
11 אחרונות ואח' נ' קראוס ואח' (29.6.98)). ברי, כי ההכרעה בסוגיות אלה לא יכולה לעסוק רק
12 בלשון הפרסום, בהתעלם מאופי מערכת היחסים האמורה ובכלל זה מן הביקורת שהייתה
13 לסטודנטים על תפקודו של המערער.
- 14 בחינה זו יושמה בפסק הדין מושא הערעור, ומסקנותיה הולמות.
- 15 10. בכלל זה, המשמעויות שביקש המערער לייחס לפרסום הראשון, הן מרחיקות לכת. דובר
16 בהודעה קצרה שהופיעה במסגרת התכתבות בין הסטודנטים שלא עסקה במערער, אלא
17 באפשרות ביטול הלימודים למחרת היום (נספח 2 לתצהירי התובע). המפרסם כתב אותה
18 בהמשך לשיתוף שביצע של הודעות בנוגע לאפשרות ביטול הלימודים. הודעתו נענתה מיד בידי
19 סטודנט אחר, בלשון "קיצר כנראה שאין מחר לימודים". אפשר, שההודעה מושא הפרסום הייתה
20 הלצה לא מוצלחת הקשורה לאפשרות האמורה, או "סלנג" חסר משמעות כפי שהתרשם בית
21 המשפט קמא. מכל מקום, איני מוצא שגגה בקביעה, לפיה הודעה זו לא תתפרש בידי הקורא
22 הסביר באופן, המקים פוטנציאל אמתי לפגיעה בשמו הטוב של המערער.
- 23 11. גם מסקנות הערכאה הדיונית בנוגע לפרסום השני הולמות את החומר שהוצג. ההתכתבות
24 בקבוצה לעניין זה (שם) מציגה הודעות של סטודנט אחר, שמסר כי שוחח עם המערער ולמד
25 ממנו כי יתכן כי בוחן שעתיד היה להתקיים, יידחה בשבוע. בתגובה כתב סטודנט נוסף בשם א'
26 "יופי ממש מרצה לתפארת". המשיב 2 הגיב, בהודעה מושא התביעה שכאמור נפתחה
27 ב"חחחחח...". להודעה זו ענה הסטודנט א' "חחחח".
- 28 השיח המתועד אינו מכבד, נראה כי מבחינת המפרסם שלוב בו אלמנט של לעג ועדיף היה
29 להימנע ממנו. אלא, שלא די בכך להקים עילת תביעה לפי החוק, שכזכור מתמקד לא בכוונת
30 המפרסם כי אם במבחן אובייקטיבי שעניינו בשאלה, האם הפרסום עלול היה להביא בעיני
31 האדם הסביר לפגיעה בשמו הטוב של המערער, למשל בביזוי או השפלתו בתנאים המופיעים
32 בהגדרת "לשון הרע" בסעיף 1 לחוק.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 36050-12-22 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

- 1 כבית המשפט קמא, אף אני איני סבור שהתשובה לכך היא בחיוב. הקורא הסביר של ההודעה
2 הרלבנטית, על רקע השתלבותה במכלול השיח האמור, זהות חברי הקבוצה וההקשר של
3 מערכת היחסים העכורה שנדונה לעיל, לא היה מייחס להודעה האמורה משמעות רצינית,
4 החורגת מגדרי ההלצות העוקצניות שהחליפו הסטודנטים. בפרט, אני סבור שעלול היה
5 להשתכנע מקריאת ההודעה הרלבנטית, בהקשרה, כי המערער משתמש במצגות של אחרים
6 ללא רשותם. לכן, אני מוצא שנפלה שגגה בהחלטה לדחות את התביעה בהקשר זה.
- 7 12. מובן, שאף בחינת הפרסום השלישי נעשית באותו הקשר, של מערכת יחסים לא תקינה שכללה
8 הן טענות במישור המקצועי, והן אמירות לא מכבדות. בכלל זה, ציין בית המשפט קמא גם
9 אמירות חריפות בעלות גוון מאיים, שהשמיע המערער בשיחה עם סטודנטים ובהם המשיבים:
10 ראו בפסקה 30 לפסק הדין, בפסקה 6 לתצהיר המשיב 2 בצירוף תמליל שיחה עם המערער
11 שצורף כנספח ד' לתצהירו, ובפסקה 6 לתצהיר המשיב 1. גם מצד הסטודנטים ננקטה לשון לא
12 מכבדת כלפי המערער, ולהמחשה ראו אמירות כאלה של סטודנט אחר בשם ג', שאת תצהירו
13 הציג דווקא המערער מטעמו (האמירות בהודעות "ווטסאפ" צורפו כנספח ג' לתצהיר המשיב
14 1). בכל אלה ניתן לאתר ביטויים שעשויים לפגוע, לבזות או לזלזל, מה שמעיד על טיבה של
15 מערכת היחסים שהתפתחה.
- 16 הדבר רלבנטי לבחינת המשמעות, שהיה האדם הסביר עשוי לייחס לביטוי מושא הפרסום
17 השלישי.
- 18 זהו ביטוי מכוער. כבית המשפט קמא אף אני סבור שהוא מתמקד בחזות החיצונית, להבדיל
19 מהיבטים גזעניים או אמונתיים, כפי שהציע המערער. עם זאת, בשקילת המשמעות שעשוי היה
20 האדם הסביר לייחס לביטוי האמור, יש להוסיף ולשקול את הקשר הצגתו, הן מבחינת מערכת
21 היחסים הנדונה ואופי ההתבטאויות במסגרתה, והן מבחינת היקף החשיפה וזוהות הצדדים
22 לשיח בקבוצת ה"ווטסאפ".
- 23 שקלול כל אלה מציג תשובה גבולית לשאלה, האם הקורא הסביר היה עשוי לייחס לאמירה
24 מושא הפרסום השלישית משמעות העולה כדי "לשון הרע". אני סבור כי החלטת בית המשפט
25 קמא, לפיה יש להכריע שאלה זו בחיוב וכי דובר בהתבטאות המקימה עילת תביעה לפי החוק,
26 היא החלטה לגיטימית. בד בבד, בהינתן החלטה זו סבורני כי צדק בית המשפט קמא כשקבע
27 שדובר בעילה בעצמה, המצויה על הרף הנמוך. שכן, גם אם חריפותה חורגת מאופי ההתבטאות
28 ההדדי שנדון לעיל, אין מדובר בחריגה ניכרת, ויש לזכור גם את הזירה המצומצמת בה הוצגה
29 האמירה וכי הנמענים לה לא היו זרים למערכת היחסים ולהתבטאויות שהושמעו במסגרתה.
- 30 לכן, אני סבור שיש להתערב בגובה הפיצוי, שנפסק בגין הפרסום השלישי.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 36050-12-22 יעקוביאן נ' מובשוביץ' ואח'

תיק חיצוני:

1 בית המשפט קמא התייחס לטענה הנוגעת ל"הרחבת החזית", ואיני מוצא להוסיף על קביעותיו
2 בנושא. גם בטענות בנוגע לכוונת המפרסמים, העדר התנצלות או המסר העולה מן ההכרעה אין
3 לסייע למערער.

4

5

הכרעה

6

14. מטעמים אלה, הערעור נדחה.

7

15. המשיבים לא נדרשו להגיב לערעור עצמו, אך נדרשו למספר תגובות לפניית של המערער לבית

8

המשפט, בנושאים מקדמיים, וזכאים לשיפוי על כך. לכן, המערער יישא בהוצאות כל אחד

9

מהמשיבים, בסך של 1,500 ₪ לכל משיב.

10

הסכומים יועברו למשיבים עצמם בידי המזכירות, מתוך העירבון שהופקד. היתרה תושב

11

למערער באמצעות באי כוחו. כל זאת, בכפוף להעדר עיקולים.

12

16. המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

13

14

ניתן היום, כ' אב תשפ"ג, 07 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.

15

אוהד גורדון, שופט

16

17

